

І. Я. Тибінка

Оцінка центрально-периферійних відмінностей соціально-економічного розвитку міст Львівської області

Проведено оцінку центрально-периферійних відмінностей соціально-економічного розвитку міст Львівської області. Визначено найважливіші індикаторами рівня соціально-економічного розвитку території, які були використані при оцінці центрально-периферійних відмінностей. Встановлено, що застосування коефіцієнта центрально-периферійних відмінностей дозволяє розглянути процеси внутрішньорегіонального розвитку в динаміці та визначити тенденції центрально-периферійних відносин в економічному просторі регіону. Зростання коефіцієнта центрально-периферійних відмінностей свідчить про посилення їх нерівності. Визначено, що вирівнювання соціально-економічного розвитку периферії безпосередньо залежить від регіональної політики розвитку, яка має носити компенсуючий характер. Це означає насамперед необхідність мобілізації і перерозподілу фінансових ресурсів між центром і периферіями. Запропоновано заходи розвитку периферії.

Ключові слова: внутрішньорегіональна соціально-економічна диференціація, міста, периферія, центрально-периферійні відмінності.

Соціально-економічні процеси, які відбуваються на регіональному рівні, потребують ґрунтовного дослідження для визначення специфіки їх розвитку. Підвищення інтегрованості та пропорційності регіонального розвитку є важливим стабілізуючим макроекономічним фактором. Адже територіальні господарські пропорції відображають розвиток таких об'єктивних процесів, що перебувають в органічній єдності, як територіальний поділ праці та регіональне об'єднання виробничих потужностей (кластеризація). При цьому необхідно підкреслити, що перший із зазначених процесів склався історично. Другий же – значною мірою керований: він є результатом свідомого підбору певних видів економічної діяльності на певній території, виходячи з об'єктивно зумовлених техніко-економічних контактів між ними.

Саме оптимальні територіальні пропорції значною мірою породжують процес збалансованості, врівноваження, що складає суть розвитку регіонів. У зв'язку з цим важливим науковим і прикладним завданням пошуків у регіональній політиці є спроба співвиміру найдодільніших територіальних соціально-економічних відмінностей. Територіальні відмінності обумовлені об'єктивно і ліквідувати їх повністю не реально, тим більше, що до такої мети ніхто і не прагне. Ідеться про нівелювання диспропорцій у територіальному розвитку для активізації на ній соціально-економічних процесів, підвищення добробуту і якості життя населення, узгодження загальнодержавних і регіональних інтересів. Відомо, що допустимий рівень внутрішньорегіональних відмінностей не має перевищувати 25% [1, с. 37]. Лише за таких умов можливий компроміс між рівнем територіальної диференціації умов економічного та соціального відтворення і територіальною справедливістю.

Дослідженням питань внутрішньорегіонального соціально-економічного розвитку структурних регіонів займається багато вітчизняних і іноземних учених, зокрема: А. Н. Буфетова [2], О. О. Гребенюк [3], Н. В. Кочеткова [4], Л. Ц. Масловська [5], А. П. Павлюк [6], В. А. Поповкін [1], В. Ф. Семенов [7], В. К. Симоненко [8], В. І. Чужиков [9], С. Л. Шульц [10] та інші. У їхніх працях основна увага зосереджена на визначенні причин утворення внутрішньорегіональної соціально-економічної диференціації, проте мало досліджено питання центрально-периферійних відмінностей соціально-економічного розвитку міст і подолання її наслідків, що і визначає мету та завдання цього дослідження.

Метою статті є оцінка центрально-периферійних відмінностей соціально-економічного розвитку міст Львівської області та визначення пріоритетів їх розвитку.

Виявлення і оцінка внутрішньорегіональних відмінностей здійснюється на основі індикаторів соціально-економічного розвитку та є підставою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. На наш погляд, найважливішими індикаторами рівня соціально-економічного розвитку території є:

1. Економічні:

- капітальні інвестиції на одну особу;
- обсяги реалізованої промислової продукції на одну особу;
- роздрібний товарообіг підприємств на одну особу;
- обсяг експорту товарів на одну особу;
- обсяг імпорту товарів на одну особу;
- кількість малих підприємств на одну особу.

2. Соціальні:

- рівень зареєстрованого безробіття, %;
- середньомісячна заробітна плата, грн;
- середній розмір пенсій, грн;
- забезпеченість житлом, м² на одну особу.

Нерівномірність внутрішньорегіонального розвитку внаслідок домінування регіонального центру можна визначити за допомогою оцінки центрально-периферійних відмінностей, використовуючи інтегральний коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей:

$$\lambda_{yt}^k = \sqrt{\frac{\sum_i [(x_{it}^{kc} - x_{it}^{kp})^2 + (y_{it}^{kc} - y_{it}^{kp})^2]}{\sum_i [(x_{it}^{kp})^2 + (y_{it}^{kp})^2]}}, \quad (1)$$

де: x_{it}^{kc} – показник i в розрахунку на одну особу, що характеризує стан центру росту регіону k за рік t ;

x_{it}^{kp} – показник i в розрахунку на одну особу, що характеризує стан периферії регіону k за рік t ;

$$y_{ij}^{kc} = \frac{x_{it}^{kc}}{x_{i(t-1)}^{kc}} - \text{темп росту показника } x_{it}^{kc} \text{ центру росту регіону } k \text{ у році } t,$$

порівняно з роком $t-1$;

$$y_{ij}^{kp} = \frac{x_{it}^{kp}}{x_{i(t-1)}^{kp}} - \text{темп росту показника } x_{it}^{kp} \text{ території регіону } k \text{ у році } t, \text{ порівняно}$$

з роком $t-1$ [2, с. 58-59].

Такий розрахунок дозволив визначити відносну величину відмінності між векторами питомих показників, що характеризують стан регіонального центру, у нашому випадку м. Львова, і регіональних периферій, у нашому випадку Львівщини за винятком м. Львова та міст обласного значення Львівської області. Виявлення і оцінка центрально-периферійних відмінностей здійснюється на основі встановлених нами попередньо індикаторів економічного та соціального розвитку.

Зростання коефіцієнта центрально-периферійних відмінностей свідчить про посилення їх нерівності. При цьому потрібно мати на увазі, що зростання значення коефіцієнта не дає можливості оцінити, на чю користь – центру чи периферії – відбувається зростання відстані; зростання значення коефіцієнта не може отримати негативну оцінку без урахування загальної тенденції зміни всіх показників.

Тобто застосування коефіцієнта центрально-периферійних відмінностей дозволяє розглянути процеси внутрішньорегіонального розвитку в динаміці та визначити тенденції центрально-периферійних відносин в економічному просторі регіону [10, с. 147].

Отримані результати розрахунків показали як зниження, так і зростання коефіцієнта центрально-периферійних відмінностей. Падіння чи зростання залежить від периферії та економічного індикатора. Розглянемо детальніше.

Так, на рис. 1 відображено показник коефіцієнта центрально-периферійних відмінностей м. Львова як центру і периферій (області та міст обласного значення Львівської області), розрахований за обсягом реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктами економічної діяльності.

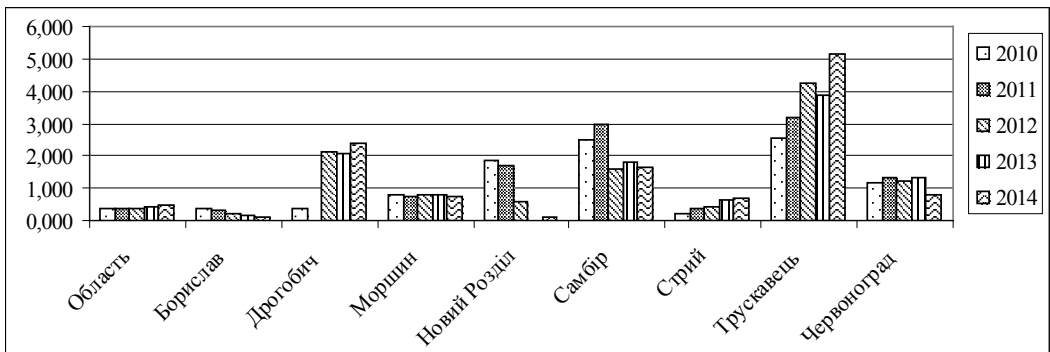

Рис. 1. Коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за обсягами реалізованої продукції (товарів, послуг) суб'єктами економічної діяльності

Розраховано автором на основі джерела [11].

Ми бачимо, що падіння оціночного коефіцієнта за показником обсягів реалізованої продукції спостерігається між центром (м. Львів) і такими периферіями, як: міста Борислав, Новий Розділ, Самбір і Червоноград. У містах Самборі та Червонограді динаміка коливається як до збільшення, так і до зниження. Це свідчить про зменшення відмінностей за вказаним напрямом діяльності на внутрішньорегіональному рівні. Зворотна динаміка спостерігається між центром і містами Дрогобич, Стрий, Трускавець і всією областю. У Трускавці зафіксовано найбільший стрибок коефіцієнта, що може бути зумовлено його великими потребами як курортного центру області в продукції для задоволення попиту споживачів. Натомість між центром і Моршином за показником обсягів реалізованої продукції упродовж досліджуваного періоду ніяких змін не відбулося.

На рис. 2 відображено динаміку змін центрально-периферійних відмінностей за обсягами капітальних інвестицій.

Позитивним є те, що за досліджуваній період спостерігається зниження центрально-периферійних відмінностей за показником обсягу капітальних інвестицій. У деяких містах є коливання між падінням і зростанням, але загалом спостерігаємо зменшення цього показника. А це свідчить про позитивні тенденції щодо їх розподілу між центром і периферіями та зростання обсягу інвестицій у розрахунку на одного мешканця периферії.

**Оцінка центрально-периферійних відмінностей
соціально-економічного розвитку міст Львівської області**

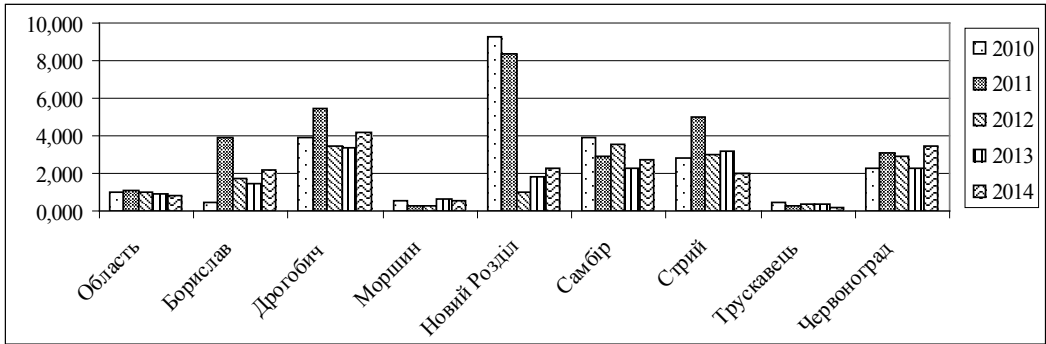

Рис. 2. Коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за обсягами капітальних інвестицій
Розраховано автором на основі джерела [11].

Варто підкреслити відсутність чітко визначеної тенденції у динаміці коефіцієнта центрально-периферійних відмінностей за обсягами обігу роздрібною торгівлі та кількістю підприємств на особу (рис. 3).

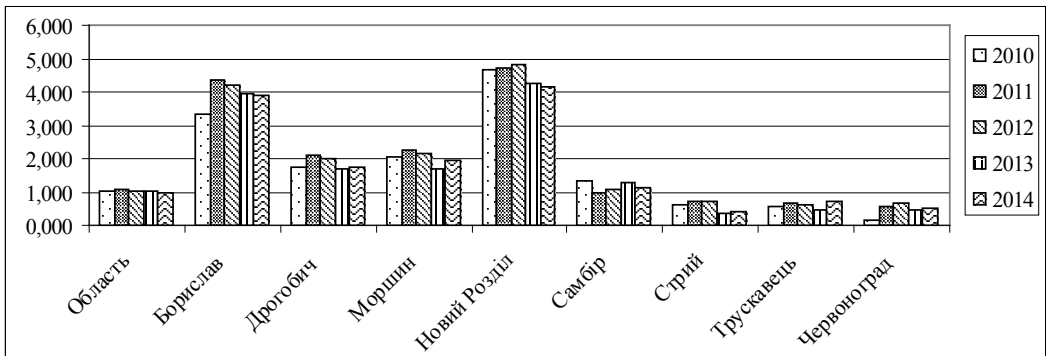

Рис. 3. Коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за обсягами обігу роздрібною торгівлі
Розраховано автором на основі джерела [11].

Такі коливання зумовлені здебільшого розвитком інфраструктури для ведення торговельної діяльності (місцем торгових точок), попитом і пропозицією товарів, а також присутністю маятникової міграції.

Так само як і за показником обсягу обігу роздрібною торгівлі, так і за показником експорту та імпорту товарів між центром і більшістю периферій не має чітко визначеної тенденції у динаміці коефіцієнта центрально-периферійних відмінностей (рис. 4, рис. 5).

Як бачимо, тільки Самбір має від початку спадну тенденцію, а всі інші міста, як було зазначено, мають динаміку, що коливається. Найбільша відстань є між центром і Бориславом і Трускавцем. Однак, як було нами попередньо вказано, це не дає можливості оцінити, на чю користь – центру чи периферії – відбувається зростання відстані.

Найбільша відстань за показником обсягу імпорту товарів зафіксована між центром і Трускавцем. Стабільна динаміка спостерігається тільки між центром та областю загалом.

Отже, таку ситуацію, враховуючи зростаючі обсяги та темпи росту експортно-імпоротної діяльності периферій, можна розглядати як свідчення зменшення

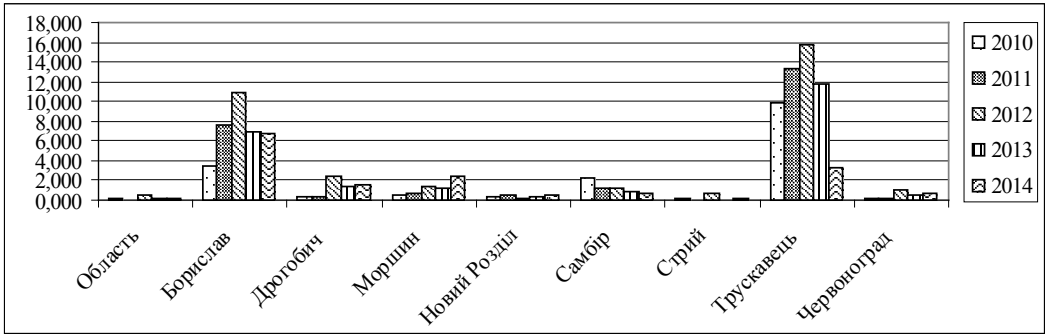

Рис. 4. Коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за обсягами експорту товарів
Розраховано автором на основі джерела [11].

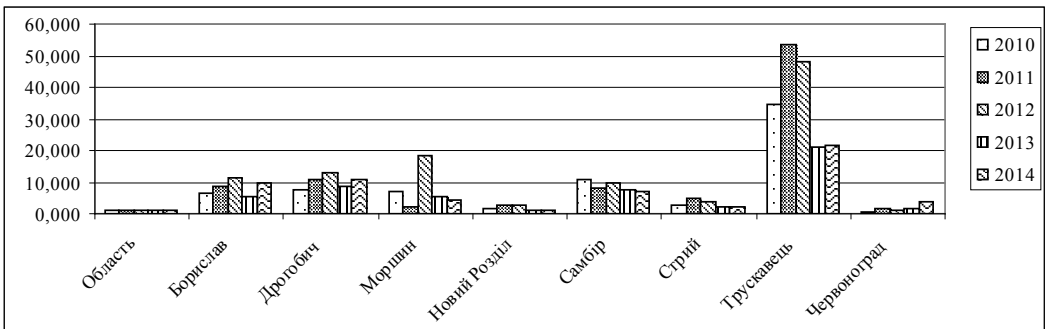

Рис. 5. Коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за обсягами імпорту товарів
Розраховано автором на основі джерела [11].

внутрішньорегіональної асиметрії експортно-імпортової діяльності або деякою мірою самодостатності периферій.

Досліджуючи центрально-периферійні відмінності за показником кількості малих підприємств на одну особу (рис. 6), вдалось визначити, що найбільший розрив є між центром і містами Новий Розділ і Червоноград.

Найменша диференціація між центром і Трускавець, що є характерно, оскільки саме у Трускавці зареєстровано найбільше малих підприємств після Львова у розрахунку на чисельність населення.

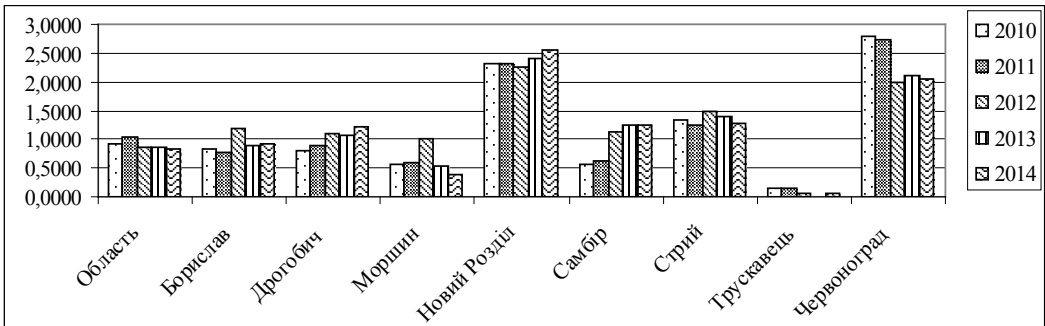

Рис. 6. Коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за кількістю підприємств на особу
Розраховано автором на основі джерела [11].

*Оцінка центрально-периферійних відмінностей
соціально-економічного розвитку міст Львівської області*

Аналіз центрально-периферійних відмінностей дає нам можливість визначити роль і місце периферії в економічному просторі регіону та її залежність від центру.

Не менш важливим є визначення соціальних відмінностей між центром і містами. Тому нами проведено оцінку центрально-периферійних відмінностей, використовуючи той же інтегральний коефіцієнт, але до соціальних індикаторів, раніше нами визначених.

З рис. 7 бачимо, що коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за рівнем безробіття має спадну тенденцію. Так, усі міста, крім Червонограда, розташовані переважно на одній відстані, що свідчить про переважно однаковий рівень безробіття. Позитивним є те, що відстань між центром і периферіями з кожним роком скорочується, що свідчить про усунення проблеми безробіття.

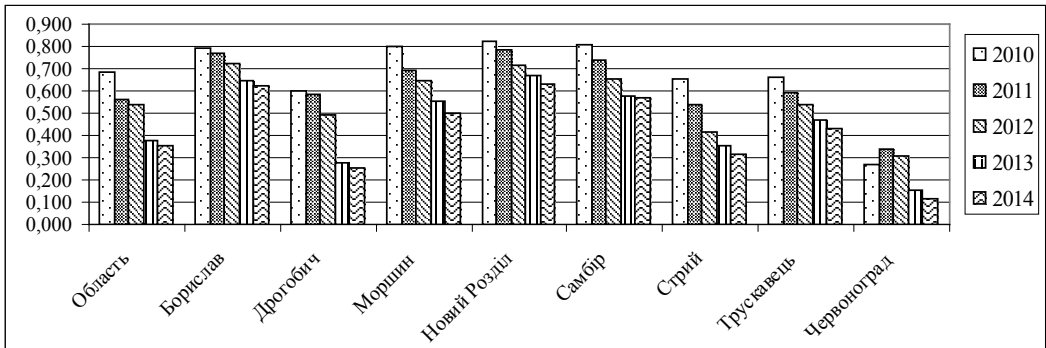

Рис. 7. Коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за рівнем безробіття
Розраховано автором на основі джерела [11].

На рис. 8 відображено відмінність між центром і периферією за розміром середньої пенсії. Як бачимо, найбільша відмінність є у містах Червоноград, Новий Розділ і Самбір. Щодо Червонограда, то ця відмінність не є негативною, а навпаки, показує, що у Червонограді, як периферії, середній рівень пенсії вищий, ніж у центрі (м. Львові). Це є характерним для Червонограда, оскільки він є центром гірничодобувної промисловості регіону. Натомість ситуація з Новим Роздолом і Самбором є протилежною. Ця відмінність характеризується найменшим рівнем пенсії у периферіях порівняно з центром.

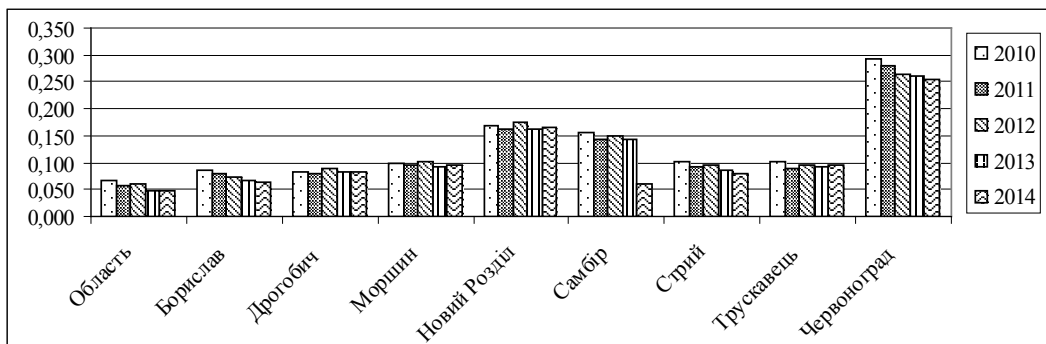

Рис. 8. Коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за середнім рівнем пенсії
Розраховано автором на основі джерела [11].

Схожа ситуація простежується і за відмінностями у рівні заробітної плати між центром і периферіями (рис. 9).

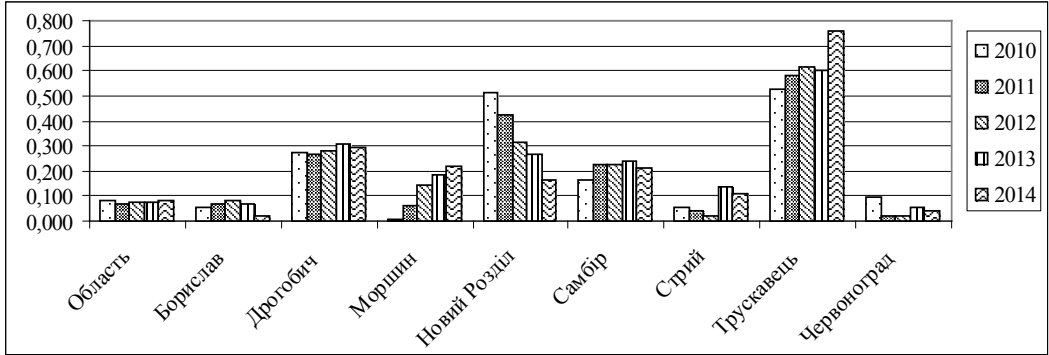

Рис. 9. Коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за середньомісячною заробітною платою
Розраховано автором на основі джерела [11].

З рис. 9 бачимо, що найбільша відмінність є між центром і Трускавцем, і центром і Новим Роздолом. Такий показник коефіцієнта є зрозумілим, оскільки рівень заробітної плати у Трускавці майже вдвічі менший, ніж у Львові. Погано й те, що між ними є зростаюча динаміка. Натомість між Новим Роздолом і центром за досліджуваний період відстань різко скоротилася, що свідчить про часткове вирівнювання в заробітних платах. Найменша ж відстань між Червоноградом і центром, що можна пояснити тими ж причинами що і з пенсією.

Ще один показник, який охарактеризовує соціальні відмінності в розвитку територій, є забезпечення населення житлом (рис. 10).

З рис. 10 ми бачимо, що відстань між центром і периферіями є різною. Так, між центром, Дрогобичем, Бориславом, областю, Моршином і Самбором спостерігається спадна динаміка. Натомість – центром, Новим Роздолом, Стриєм, Трускавцем і Червоноградом зростаюча динаміка. Такі дані коефіцієнта центрально-периферійних відмінностей за забезпеченням населення житлом не можна вважати негативними, оскільки тільки Дрогобич, Новий Розділ і Стрий мають менше забезпечення м² житла на одну особу, ніж Львів. Розрахунок є свідченням динаміки розвитку будівельної інфраструктури периферії порівняно з центром.

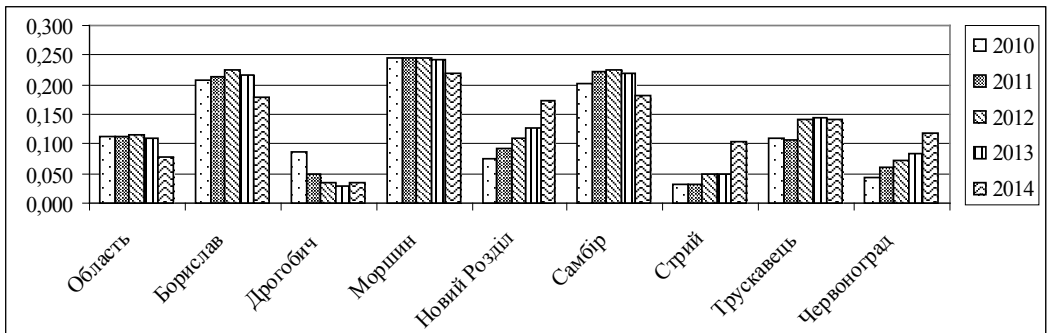

Рис. 10. Коефіцієнт центрально-периферійних відмінностей за забезпеченням населення житлом
Розраховано автором на основі джерела [11].

Для більш яскравої картини згрупуємо коефіцієнти центрально-периферійних відмінностей за усіма показниками. Це дасть нам загальну картину внутрішньорегіональних відмінностей за соціально-економічними показниками

Таблиця 1

Інтегральний індекс центрально-периферійних відмінностей

	2010 р.	2011 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Львівська область					
Борислав					
Дрогобич					
Моршин					
Новий Розділ					
Самбір					
Стрий					
Трускавець					
Червоноград					

(табл. 1). Підсумкові дані нами розділено на три групи: 1) мала відмінність; 2) середня відмінність; 3) висока відмінність.

З табл. 1 ми бачимо величину відмінностей за соціально-економічними показниками периферій щодо центру. Отже, найменша величина центрально-периферійних відмінностей у досліджуваній період спостерігається між центром і м. Червоноград, м. Стрий, м. Моршин та областю загалом, без врахування обласного центру. М. Моршин тільки в 2012 р. належало до другої групи. Такі міста, як Борислав, Трускавець, Самбір і Дрогобич, більшу частину досліджуваного періоду перебували у третій групі. Так, м. Червоноград у 2014 р. перейшов у першу групу, м. Самбір з 2013 р. перебуває у другій групі. М. Борислав має переходи з другої у третю групу і навпаки, а м. Дрогобич з 2012 р. є у третій групі. Натомість Новий Розділ, перейшовши з другої у третю групу на початку досліджуваного періоду, уже з 2012 р. був у першій групі. Тобто ми бачимо, що міста периферії у різний період часу перебувають на різних відстанях центрально-периферійних відмінностей щодо центру.

Варто зауважити, що не було зафіксовано залежності між темпами росту регіону та темпами змін внутрішньорегіональних центрально-периферійних відмінностей. А це свідчить про те, що економічний розвиток регіону супроводжувався посиленням центрально-периферійних відмінностей. Тобто великі міста (центри) і надалі залишаються генераторами інноваційно-інвестиційного розвитку, а малі залишаються у зоні впливу великих міст і створюють свою зону впливу на прилеглі території.

Територіальна поляризація соціально-економічного розвитку зумовлює необхідність удосконалення територіального управління, спрямованого на пропорційне розміщення і динаміку продуктивних сил, вибір територіально диференційованих пріоритетів і раціональне використання економічних і соціальних можливостей.

Вирівнювання соціально-економічного розвитку периферій безпосередньо залежить від регіональної політики розвитку, яка має носити компенсуючий характер. Це означає насамперед необхідність мобілізації і перерозподілу фінансових ресурсів, підвищення бюджетної забезпеченості шляхом кредитування зі зниженою відсотковою ставкою. Важливого значення набуває необхідність стимулювання розвитку малого підприємництва. Потрібно відштовхуватися від центрального виробника певної продукції в периферії як можливої «точки росту» для побудови завершальних стадій виробничо-технологічних ланцюгів. Більш повне і всебічне використання потенціалу периферій сприятиме дифузній індустріалізації, формуванню «філіальної економіки». Стимулом зростання інфраструктурної забезпеченості і інвестиційної діяльності периферій може стати розбудова транспортного співробітництва. Своєю чергою, це позитивно вплине на

обсяги реалізованої продукції, експорт, імпорт і роздрібну торгівлю, збільшить зайнятість і рівень заробітної плати.

Регіональна політика соціально-економічного розвитку периферій має поєднувати заходи адаптуючого та стимулюючого характеру. Удосконалення ринкових механізмів цінового регулювання, кредитно-фінансової системи та податкової політики формуватимуть конкурентоспроможне середовище у периферіях. Підвищенню рівня соціальної привабливості периферій (створенню нових робочих місць, поліпшенню рівня торговельного, побутового, транспортного обслуговування, житлових умов і розміру оплати праці) сприятиме більш повне використання можливостей розвитку рекреації.

Периферії з рівнем соціально-економічного розвитку нижчим від центру вимагають проведення регіональної політики стимулюючого характеру. Особливого значення тут набуває пряме запровадження і заохочення наступних (вищих) фаз розвитку, нових видів діяльності, сприяння пристосуванню більш рухливих (мобільних) і керованих компонентів регіонального розвитку до інерційних, інфраструктурна та інформаційна підготовка території. Головне покликання цих периферій – здійснення інноваційних і креативних функцій, спрямованих на реконструкцію найбільш енергоємних і сировиномістких виробництв, поліпшення екологічної ситуації, переорієнтація підприємств на виробництво нових видів продукції, конкурентоспроможних на внутрішньому і зовнішньому ринках, що сприятиме соціальному добробуту населення. Актуальним є зниження частки підприємств-забруднювачів довкілля, незавершених будівельних об'єктів і стимулювання інвестиційного процесу в цих видах економічної діяльності.

Охарактеризовані регіональні відмінності дозволяють здійснити узагальнену оцінку внутрішньорегіональних соціально-економічних відмінностей регіону та розробити на цій основі нові програми регіонального розвитку.

Список використаних джерел

1. Поповкін В. А. Регіональна політика суверенної України / В. А. Поповкін // Економіка України. – 1997. – №8. – С. 34-43.
2. Буфетова А. Н. Неравномерность пространственного развития: региональные центры / А. Н. Буфетова // Регион: экономика и социология. – 2009. – №4. – С. 58-59.
3. Гребенюк О. О. Джерела диференціації соціального і економічного розвитку регіонів / О. О. Гребенюк // Теорія та практика державного управління. – 2009. – Вип. 2 (25). – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Trpu/2009_2/doc/3/23.pdf
4. Кочеткова Н. В. Развитие научно-методических подходов до оценки внутривнутрирегиональной социально-экономической дифференциации: автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05 / Н. В. Кочеткова. – Симферополь : РГБ, 2012. – 23 с.
5. Масловська Л. Ц. Оцінка внутрішньорегіональних відмінностей соціально економічного розвитку як основа диференційованої регіональної політики на мезорівні / Л. Ц. Масловська // Регіональна економіка. – 2002. – №2. – С. 162-166.
6. Павлюк А. П. Вирішення проблеми міжрегіональних диспропорцій як складова державної політики України / А. П. Павлюк // Стратегічна панорама. – 2002. – № 4. – С. 103-110.
7. Семенов В. Ф. Субрегіональна диспропорція та соціально-економічний розвиток областей України / В. Ф. Семенов // Регіональна бізнес-економіка та управління. – 2007. – №3(15). – С. 12-16.
8. Симоненко В. К. Регионы Украины. Проблемы развития / В. К. Симоненко. – К. : Наукова думка, 1997. – 262 с.
9. Чужиков В. І. Конвергенція та дивергенція регіонів України (індикативна модель) / В. І. Чужиков, Ю. В. Ревенко // Економіка України. – 2005. – №9. – С. 48-54.
10. Шульц С. Л. Економічний простір України: формування, структурування та управління / С. Л. Шульц ; ІРД НАН України. – Львів, 2010. – 408 с.
11. Статистичний щорічник Львівської області за 2014 рік: у 2-х ч. – Львів : Головне управління статистики у Львівській області, 2015. – Ч. 2. Райони та міста Львівської області. – 260 с.

References

1. Popovkin, V. A. (1997). Regional policy of sovereign Ukraine [Regional policy of sovereign Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 8, 34-43. [in Ukrainian].

2. Bufetova, A. N. (2009). Neravnomernost' prostranstvennogo razvitiya: regional'nyye tsentry [Irregularity of spatial development: regional centers]. *Region: ekonomika i sotsiologiya – Region: Economics and Sociology*, 4, 55-68. [in Russian].
3. Hrebenyuk, O. O. (2009). Dzherela dyferentsiatsiyi sotsial'noho i ekonomichnoho rozvytku rehioniv [Sources of differentiation of social and economic development of regions]. In *Teoriya ta praktyka derzhavnoho upravlinnya [Theory and Practice of Public Administration]*: Vol. 2 (25). Retrieved from http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Tpdu/2009_2/doc/3/23.pdf [in Ukrainian].
4. Kochetkova, N. V. (2012). *Rozvytok naukovo-metodychnykh pidkhodiv do otsinky vnutrishn'orehional'noyi sotsial'no-ekonomichnoyi dyferentsiatsiyi [The development of scientific and methodological approaches to the assessment of intra-regional socio-economic differentiation]*. (Master's thesis, Simferopol, Ukraine). [in Ukrainian].
5. Maslovska, L. T. (2002). Otsinka vnutrishn'orehional'nykh vidminnostey sotsial'no ekonomichnoho rozvytku yak osnova dyferentsiyovanykh rehional'noyi polityky na mezorivni [Evaluation of intra regional differences in social and economic development as the basis of differentiated regional policy at the meso-level]. *Rehional'na ekonomika – Regional Economy*, 24(2), 162-166. [in Ukrainian].
6. Pavlyuk, A. P. (2002). Vyrishennya problemy mizhreghional'nykh dysproportsiy yak skladova derzhavnoyi polityky Ukrainy [The solution to the problem of interregional disparities as a component of the state policy in Ukraine]. *Stratehichna panorama – Strategic panorama*, 4, 103-110. [in Ukrainian].
7. Semenov, V. F. (2007). Subrehional'na dysproportsiya ta sotsial'no-ekonomichnyy rozvytok oblastey Ukrainy [Subregional disparity and socio-economic development of regions in Ukraine]. *Rehional'na biznes-ekonomika ta upravlinnya – Regional business economics and management*, 3(15), 12-16. [in Ukrainian].
8. Simonenko, V. K. (1997). *Regiony Ukrainy. Problemy rozvitiya [Regions of Ukraine. Problems of development]*. Kyiv: Naukova dumka. [in Russian].
9. Chuzhykov, V. I., & Revenko, Y. V. (2005). Konverhentsiya ta dyverhentsiya rehioniv Ukrainy (indykativna model') [Convergence and divergence of regions in Ukraine (indicative model)]. *Ekonomika Ukrainy – Economy of Ukraine*, 9, 48-54. [in Ukrainian].
10. Shults, S. L. (2010). *Ekonomichnyy prostir Ukrainy: formuvannya, strukturuvannya ta upravlinnya [Ukrainian economic space: formation, structuring and management]*. Lviv: Institute of Regional Research of the NAS of Ukraine. [in Ukrainian].
11. Main Department of Statistics in Lviv Region (2015). *Statystychnyy shchorichnyk L'viv's'koyi oblasti za 2014 rik [Statistical Yearbook of the Lviv Region for 2014]* (Vols. 1-2). Lviv, Vol. 2. Districts and cities of Lviv Region. [in Ukrainian].

Tybinka I. Y. Assessment of central peripheral differences of socio-economic development of cities of Lviv region.

At the present stage of market relations development in Ukraine the problem of the use of consumer cooperation possibilities and advantages gains special importance. Solution of the problem is possible only due to the use of resources potential of consumer cooperation enterprises and creation of local integrated systems on their basis and with their participation. This would allow detecting the crisis phenomena in the activity of consumer cooperation enterprises, accumulating raw material resources of such enterprises and organizing of competitive production on innovative basis for realization at domestic market. For this matter it is necessary to define and use the advantages of anti-crisis management. The article aims to determine the advantages of anti-crisis management of consumer cooperation in Ukraine and outline strategic goals of forming of consumer cooperation integrated systems. Scientific works of domestic scientists were used in order to write the research. The following are the major research methods: generalization and comparison method for defining the nature of consumer cooperation anti-crisis management and logical method for planning of goals of consumer cooperation integrated systems. The article researches the advantages of anti-crisis management of consumer cooperation in Ukraine. The principles of crisis phenomena emergence in the activity of consumer cooperation enterprises and use of their potential are determined. The fact that the consumer cooperation enterprises (procuring, recycling, trade) in their activity considerably depend on the condition of row materials zone is proved. Therefore, their operability urgently calls for the internal integrated processes. Major types of local crisis in the activity of enterprises are outlined. Strategic priorities of forming of consumer cooperation integrated systems in Ukraine are suggested.

Keywords: intraregional socio-economic differentiation, cities, periphery, center-peripheral differences.

Тибінка Ірина Ярославівна – здобувач ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України» (e-mail: irima150@gmail.com).

Tybinka Iryna Yaroslaviivna – Applicant of the SI «Institute of Regional Research n.a. M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine».

Надійшло 06.06.2016 р.